Міжнародний день боротьби з корупцією

Тема: Як корупція погіршує твоє життя

Мета: Сформувати в учнів середньої школи уявлення про соціальне явище корупції та шкоду, яку корупція завдає персонально конкретній людини. Розтлумачити поняття: хабарництво (вимагання і пропозиція хабаря), та корупція. Через практичні вправи (кейси) формувати вміння виявляти прояви корупції у повсякденному житті та давати їм належну особисту оцінку.

Вчитель.

Міжнародний день боротьби з корупцією відзначається щороку 9 грудня, починаючи з 2004 року. У цей день в 2003 році в Мексиці була відкрита для підписання Конвенція ООН проти корупції. Метою встановлення цього Міжнародного дня, як зазначено в резолюції Генеральної Асамблеї ООН, було поглиблення розуміння проблеми корупції та ролі Конвенції в запобіганні корупції й боротьбі з нею. У деяких країнах у цей день проходять мітинги, семінари та лекції на тему корупції. Цього року Програма розвитку ООН в Україні у співпраці з громадською організацією EdEra та за сприяння Міністерства освіти і науки України створила концепцію і матеріали для мультимедійного інтерактивного антикорупційного уроку для учнів старших класів. Ви, мабуть, знаєте із засобів масової інформації – телебачення, радіо, соціальних мереж, - що в нашій країні триває антикорупційна реформа. Що таке корупція, які її види і як вона заважає суспільствам і країнам розвиватися - про це ми поговоримо сьогодні.

ЕВОЛЮЦІЯ ЯВИЩА КОРУПЦІЇ: ІСТОРИЧНИЙ РАКУРС

Історичне коріння такого соціального явища як корупція бере свій початок ще у Стародавньому світі. Корупційні прояви зафіксовано в архівних документах **Стародавньої Греції IV-V ст. до н. е.:** спочатку вони мали здебільшого побутовий характер і проявлялися у формі «псування їжі та питної води», а пізніше до них стали відносити аморальні вчинки (розбещеність, розпусність молоді), а також окремі суспільні правопорушення, які каралися в судовому порядку. Використання терміну 1 «корупція» стосовно політики приписується давньогрецькому вченому, мислителю Аристотелю, який визначав тиранію як неправильну, зіпсовану (корумповану) форму монархії. Прикладом викриття корупційних діянь державних чиновників у Стародавньому Римі стала історично відома промова Марка Цицерона, виголошена ним у 75 р. до н. е. у Римському Сенаті проти намісника Сицилії, якого звинуватили жителі у вимаганні та привласненні предметів мистецтва. Коли Цицерона призначають керувати островом Сицилія, де вже був злодійкуватий намісник Гай Веррес. Сицилійці звертаються по допомогу до адвоката Цицерона, і він сміливо виступає проти корупції. П'ять промов «Проти Верреса» стали блискучими зразками політичного красномовства: "Він [Гай Веррес] буде дуже задоволений, якщо прибутки першого року йому вдасться повернути на свою користь; прибутки другого року він передасть своїм покровителям і захисникам; прибутки третього року, найвигіднішого, що обіцяє найбільшу вигоду, він повністю збереже для суддів..., за словами чужоземних народів, вони ще можуть задовольнити зажерливість найжадібнішої людини, але оплатити перемогу винного вони не в

змозі" . Цицерон переміг, гроші повернуті 2 сицилійцям, а Гай Веррес був зісланий у вигнання. Пізніше імператор Риму, відомий державний, політичний діяч та полководець Гай Юлій Цезар запровадив досить суворе покарання за підкуп та хабарі посадовцям. Зокрема, він ввів заборону на отримання намісниками в провінціях золотих вінків від їхніх мешканців та постійно виражав своє невдоволення проявами підлабузництва. Масштаби охоплення корупційними підкупами виборців у Стародавньому Римі були настільки широкими, що римляни стали розглядати отримувані ними суми як законну плату.

У Стародавньому Римі та Стародавніх Афінах формами протидії корупції були передусім суспільний контроль і колективна мораль. Бюрократичний апарат у Римській імперії був надмірно розгалуженим, тому корупція за таких умов процвітала. Саме в цих стародавніх містах-державах (полісах) було розроблено перші антикорупційні заходи, вжиття яких спрямовувалося на обмеження можливостей у наданні чиновниками прихованих послуг та здійсненні ними різних махінацій, пов'язаних із зловживанням наданими їм владними повноваженнями. Про державних чиновників того часу говорили: «Він приїхав бідним у заможну провінцію, а поїхав заможним із бідної провінції». Тобто йдеться про незаконне збагачення шляхом зловживання посадовим становищем. Про хабарі згадується в давньоримських «12 таблицях» (V ст. до н.е.). Свідченням існування корупції в Римській імперії можна розглядати і низку спеціальних норм щодо запобігання зловживань владними повноваженнями, які встановлено в законодавстві стародавньої Римської республіки.

В епоху раннього Середньовіччя в Європі зловживання службовим становищем, незважаючи на засудження церквою корупційних проявів, ставало нерідко загальноприйнятою нормою: чим більше управління державою ставало централізованим, тим більше функцій зосереджувалось у світських та церковних чиновників, які використовували необмежену владу і безконтрольність для власного збагачення. Так, єпископів того часу характеризували «ловцями грошей, а не душ, які мають тисячу хитрощів, як спустошити кишені бідного» .

У Новий час вважали, що корінь корупції «проростає із зневаги до всіх законів». Стверджували, що, «люди, які пишаються своїм багатством, сміливо роблять злочини в надії, що їм вдасться уникнути покарання шляхом підкупу державної юстиції, отримання невинуватості за гроші та інші форми винагороди»6. До цієї когорти відносили тих, «хто має впливових родичів чи відомих людей, що набули собі високу репутацію», які вдаються до порушення законів, сподіваючись шляхом тиску на владу отримати для себе поблажливе та лояльне ставлення.

У часи Просвітництва стверджували, що: «...з досвіду віків відомо – будь-яка людина, яка володіє владою, схильна зловживати нею, і вона буде продовжувати так чинити, доки не досягне певної межі»

На початку XX ст. оцінка корупції базується вже не на аморальності людської природи, а на відносинах між державною і приватною сферою. Прийнятність корупції в тій чи іншій державі виходить з того, чи посилює корупція позицію еліти, прискорює здійснювані в суспільстві перетворення.

У Радянському Союзі заперечували наявність явища корупції. Використовувати його почали лише наприкінці 1980-х років. Відкидаючи термін, радянська влада тим самим відкидала і явище, замінюючи його визнанням існування деяких форм корупції, наприклад хабарництва,

зловживання службовим становищем тощо. Вважалося, що до корупції призводили недоліки в роботі партійних, профспілкових і державних органів, передусім у сфері виховання робітників

Вже в далеку давнину корупція розглядалася як соціальне зло, якого потрібно уникати, позбавлятися та протидіяти йому. Історичний досвід переконливо свідчить: пороки, аморальну поведінку людини в будь-якому суспільстві неможливо викорінити повністю, – її можливо лише обмежити певною мірою. До механізмів, за допомогою яких на практиці можна реалізувати ці обмеження, можна віднести: державу, етику, мораль, релігію, медіа, громадські організації, суди та ін.

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «КОРУПЦІЯ»

В українській політологічній енциклопедії корупція (від лат. Corrumpere — псувати) означає протиправну діяльність, яка полягає у використанні службовими особами їхніх прав і посадових можливостей для особистого збагачення; підкупність і продажність громадських і політичних діячів .

Так само трактує термін «корупція» і Закон України «Про запобігання корупції», згідно якого, корупція – це використання посадовою особою, наданих їй службових повноважень чи пов’язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов’язаних з ними можливостей

До корупції може бути схильна будь-яка людина, що володіє повноваженнями, зокрема, щодо розподілу якихось ресурсів, що їй не належать, на свій розсуд (чиновник, депутат, суддя, співробітник правоохоронних органів, адміністратор, екзаменатор, лікар тощо). Головним стимулом до корупції є можливість отримати економічний прибуток (ренту), пов'язаний із використанням владних повноважень, а головним стримувальним чинником — ризик викриття і покарання .

ТИПИ КОРУПЦІЇ

Хабарництво – це сплата фіксованої суми, певного відсотка від контракту або будьякої іншої послуги (отримання контрактів, вигоди компаніям, окремим індивідам), за виконання якої сплачуються кошти державному посадовцю.

Хабарі використовуються або вимагаються для того, щоб прискорити, згладити або більш прихильно провести бюрократичні процедури, або щоб уникнути «тягаря» (наприклад, сплати податків, 17 сплати за порушення правил дорожнього руху тощо).

1) Коли особа сама пропонує дати хабар, для отримання певного блага, прискорення процесів тощо (активне хабарництво);

2) коли особу просять про хабар, якщо вона хоче отримати належні послуги/ продукти або прискорити їх отримання, отримати послуги/продукти діяльності належної якості тощо (пасивне хабарництво).

Патронажна система, що виникає здебільшого тоді, коли реалізація незаконних угод концентрується в руках обмеженої кількості осіб або організацій. Діячі, які контролюють патронажні системи намагаються монополізувати владу аж до встановлення повного контролю за діяльністю легітимного уряду.

Непотизм (дружба або «кумівство»), що призводить до виникнення несправедливих великих поступок під час укладання угод, призначення родичів, друзів на важливі посади в системі деражвного управління, пільгової купівлі власності, доступу до твердих валют тощо. На пострадянському просторі сформувався особливий тип непотизму – «кумівство», під яким розуміють перевагу у наданні грошових коштів або іншого майна, працевлаштування, пільг, послуг, нематеріальних активів наближеним особам, друзям, родичам, з якими посадовець пов'язаний через напівродині стосунки (обряд хрещення дитини). «Успішні», глибоко непотичні політичні системи переростають у мафію, оскільки вони поділяють сімейні цінності та відданість лідеру. Наприклад: призначення президентом державного підприємства членів родини в апарат президента. Захоплення держави (від анг. state capture) – термін, запропонований Світовим банком для його позначення впливу приватних інтересів через закони й політику на державу.

Лобіювання, лобізм, (від англ. слова «lobby» – вестибюль, передпокій, кулуари) – будь-яка спроба індивідів чи груп інтересів вплинути на урядові рішення /законодавчі ініціативи. В оригінальному значенні поняття стосується зусиль щодо впливу на голосування законодавців, просуваючи інтереси у колуарах, поза залою для голосувань . Політичного відтінку це явище набуло в XIX ст. у США, тоді міністри й 18 сенатори у вестибюлях готелів, де вони відпочивали, часто зустрічалися з виборцями, громадянами країни, вислуховували їхні прохання. Лобізм у якійсь формі притаманний будь-якій демократичній політичній системі, з тією різницею, що у США і деяких країнах Європи – це легалізована і зареєстрована діяльність, а в інших країнах прихована, яка здійснюється таємно і вважається формою корупції. В Україні було вже близько 8-ми невдалих спроб ухвалити закон про лобіювання.

Шахрайство – поведінка, націлена на обман або введення в оману приватної або юридичної особи з метою особистої вигоди або вигоди третьої сторони; яка охоплює і хабарництво, і розтрату. Наприклад: коли державні агентства і державні представники «дають добро» на підробку товарів, торгівлю несертифікованими товарами та контрабанду.

Зловживання владою або посадовим становищем – перевищення влади або посадових повноважень та інші посадові злочини, які вчиняють для задоволення корисливих чи інших особистих інтересів або інтересів інших осіб.

Розкрадання – умисне незаконне привласнення певним способом чужого майна на свою користь або користь інших осіб із корисливих мотивів з використанням посадового становища.

Розтрата – це ситуація, коли посадовець використовує державну установу систематично для того, щоб убезпечити та розширити власні приватні бізнесінтереси. Наприклад: процеси

неправомірної приватизації, коли державна власність переходить у приватні руки за ціною, яка нижча за ринкову.

Політична корупція – це поведінка виборних осіб, покликаних виконувати функції держави (наприклад, депутатів), які відходять від обов'язків та прав (інколи мандату) державної посади для того, щоб отримати особисту вигоду. Також до політичної корупції відносять фінансування виборчої кампанії, яке передбачає надання фінансових або інших ресурсів приватним особам чи партіям в обмін на відповідне ставлення тих, які перемагають на виборах; підкуп виборців і посадовців, залучених до виборчої кампанії (купівля голосів, роздавання гречки бабусям перед виборами.); залучення державних посадовців для організації подій кампанії (наприклад, примушування всіх працівників державної агенції голосувати за певного кандидата), негласна витрата публічних коштів на потреби правлячої партії (наприклад, оплата виборчої кампанії за кошти держави, понад встановлені законом межі) або використання державних підприємств для надання ресурсів партії посадовця (наприклад, використання державних телеканалів) тощо

ЧИННЕ ЗАКОНОДАВСТВО

За 2014-2015 рр. Парламент України прийняв низку основних антикорупційних законів:

• **Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки»**. Стратегія покликана визначити першочергові заходи із запобігання та протидії корупції, що повинні створити основу для подальшого проведення реформи у цій сфері, закласти засади формування та реалізація державної антикорупційної політики, запобігання корупції, покарання за корупцію, формування негативного ставлення до корупції, та оцінки результатів та механізм реалізації антикорупційної стратегії.

• **Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України»** визначає правові основи організації та діяльності Національного антикорупційного бюро України (НАБУ).

• **Закон України «Про запобігання корупції»** визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень, закладає засади функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції

• **Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції»** регулює отримання фінансової підтримки політичною партією і внесків, порушення порядку надання або отримання державного фінансування статутної діяльності політичної партії, фінансової (матеріальної) підтримки для здійснення передвиборної агітації або агітації з всеукраїнського або місцевого референдуму за рахунок коштів державного бюджету, фінансову звітність політичних партій. Державний контроль за законним та цільовим використанням політичними партіями коштів,

виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, здійснюють Рахункова палата та Національне агентство з питань запобігання корупції.

СТРУКТУРА АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

1) Національна рада з питань антикорупційної політики

Національна рада з питань антикорупційної політики – це консультативно-дорадчий орган при Президентові України , який надає рекомендації щодо напрямів розвитку антикорупційної політики України.

Національну раду очолює голова, який призначається Президентом України. Виконавчим секретарем Національної ради є за посадою Заступник Глави Адміністрації Президента України, до відання якого віднесено питання протидії корупції.

2) **Національне антикорупційне бюро України (далі – Національне бюро)** є державним правоохоронним органом, який виявляє, припиняє, розслідує і розкриває корупційні правопорушення і запобігає вчиненню нових . Національне бюро є юридичною особою публічного права
   Завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені високопосадовцями особами (наприклад, Президентом України, народними депутатами, Прем'єр-Міністром України, міністрами, прокурорами, суддями тощо), уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці. Національне бюро утворюється Президентом України, очолюється Директором, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України
3) **Національне агентство з питань запобігання корупції** – центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію державної антикорупційної політики, формує правила попередження корупції і підвищення прозорості публічного сектору. Національне агентство є колегіальним органом, до складу якого входить п'ять членів. Національне агентство створено Кабінетом Міністрів України, відповідає перед Верховною Радою України і підконтрольне їй та підзвітне Кабінету Міністрів України.

ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ ПРО ПРЕВЕНЦІЮ (ЗАПОБІГАННЯ) КОРУПЦІЇ?

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону про запобігання корупції?

- Президент
- Прем'єр-міністр, віце прем'єр-міністри, міністри
- Народні депутати, Голова ВРУ з заступниками, Голова ВР АРК, Уповноважений ВРУ з прав людини
- Генпрокурор, посадовці прокуратури
- Голова СБУ, посадовці СБУ
- Голова НБУ, Голова Рахункової палати, податківці, митники
- Депутати місцевих рад, посадові особи ОМС
- Військовопосадовці ЗСУ
- Судді КСУ, судді, члени Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, присяжні та народні засідателі, третейські судді
- Посадовці МВС, податкової міліції, кримінально-виконавчої служби
- Дипломати
- Члени ЦВК
- Члени Нацагентства з питань запобігання корупції
- Інші посадовці (в тому числі юросіб публічного права), держслужбовці, аудитори, нотаріуси, оцінювачі, експерти, арбітражні керуючі тощо
- Звичайні робітники, особи на адміністративних, організаційних, господарських посадах в юрособах приватного права

Що відбуватиметься з незаконними актами, рішеннями та правочинами?

Правочин з порушенням цього Закону – недійсний

Рішення, НПА з порушенням цього Закону підлягають скасуванню вповноваженим суб'єктом або можуть визнатись незаконними судом за заявою: фізичної/юридичної особи, об'єднання громадян, прокурора,органу держвлади/місцевого самоврядування, Нацагентства

Що вважається корупцією?

① Мета: одержання неправомірної вигоди, тобто без законних підстав або прийняття її пропозиції → використання повноважень чи можливостей

② Надання такої пропозиції або неправомірної вигоди або схиляння іншої особи до протиправного використання повноважень чи можливостей

Хто є близькими особами?

Ті, які спільно проживають у побуті та пов'язані сімейними взаємними правами та обов'язками + подружжя, батьки (+прийомні), діти (+усиновлені), онуки та правнуки, діди та прадіди, рідні брат та сестра, свекри, зять та невістка, тесть та теща, опікуни та піклувальники

Що вважається подарунком?

Коли ціна майна, переваг, пільг, послуг, грошей за ним нижче мінімальної ринкової або нульова

Хто є спеціально уповноваженим у протидії корупції?

Прокуратура, підрозділи МВС та Національне антикорупційне бюро, Національне агентство з питань запобігання корупції

Яким може бути конфлікт інтересів?

РЕАЛЬНИМ

повноваження — приватний інтерес → вплив на об'єктивність та дії

ПОТЕНЦІЙНИМ

повноваження
приватний інтерес → можливий вплив на об'єктивність та дії

Як порушники будуть притягатися до відповідальності?

Повідомлено про підозру у злочині → Відсторонення від виконання повноважень

Якщо складено адмінпротокол:

Рішення керівника правопорушника → Можливе відсторонення від виконання повноважень до рішення суду

Рішення суду

звинувачувальний вирок:
- Невиконання Закону або вчинене корупційне правопорушення
- Припис вповноваженого органу
- Рішення керівника правопорушника
- Службове розслідування для виявлення причин та умов

оправдовувальний вирок:
- Відсутність події, закриття провадження
- Відшкодування середнього заробітку за час прогулу

Обмеження звільненого правопорушника займатись державною діяльністю встановлюється за рішенням суду. Незаконно одержане майно та кошти конфіскковуються за рішенням суду

Як будуть відшкодовуватись завдані внаслідок правопорушення збитки та шкода?

Незаконні рішення, дії, бездіяльність суб'єкта, що здійснює заходи щодо протидії корупції

↓

Збитки, шкода, завдані фізичній/юридичній особі

↓

Відшкодування їх з Держбюджету

↓

Держава, АРК, ОМС мають право регресу до правопорушника(крім моральної шкоди,виплат з трудових відносин)

Збитки, шкода державі – відшкодовуються правопорушником

Фізичні та юридичні особи, в яких порушені права, є збитки, шкода – мають право на відновлення і відшкодування за законами

ДЕРЖАВНІ ІНСТИТУЦІЇ В АНТИКОРУПЦІЙНІЙ СФЕРІ В УКРАЇНИ

КРИМІНАЛЬНА ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Реанімаційний пакет реформ

UNDP Україна

Державне бюро розслідувань (ДБР):
розслідування усіх злочинів, у т.ч. корупційних, високопосадовців та працівників правоохоронних органів (крім віднесених до НАБ), злочинів працівників НАБ та САП, військових злочинів

Національне антикорупційне бюро (НАБ):
розслідування корупційних злочинів та недостовірних відомостей в деклараціях високопосадовців, суддів, членів парламенту та уряду, керівників великих держпідприємств + хабар>$25 тис.
+ підкуп іноземних посадових осіб

Підрозділ внутрішнього контролю НАБ:
розслідування корупційних злочинів працівників НАБ (крім керівників), якщо виявлені цим підрозділом

Поліція:
розслідування дрібних корупційних злочинів, не віднесених до підслідності НАБ чи ДБР + корупційні адміністративні правопорушення

Органи прокуратури:
нагляд за досудовим розслідуванням, підтримання державного обвинувачення в суді

Генеральна інспекція внутрішніх розслідувань ГПУ

Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП):
супровід кримінальних проваджень НАБ

Нацагентство з розшуку та управління злочинними активами:
виявлення та управління арештованим і конфіскованим майном за дорученням слідчих (детективів), прокурорів, суддів

Спеціалізовані антикорупційні суди

Слідчі органів прокуратури:
розслідують корупційні злочини до початку діяльності ДБР

Служба безпеки України (СБУ):
Виявлення корупційних злочинів і направлення на розслідування слідчим органам + корупційні адміністративні правопорушення (до початку діяльності НАЗК)

ДЕРЖАВНІ ІНСТИТУЦІЇ В АНТИКОРУПЦІЙНІЙ СФЕРІ В УКРАЇНИ

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Реанімаційний пакет реформ

UNDP Україна

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ (НАЗК):

- участь у формуванні політики та реалізації політики,
- стратегія і звіти,
- перевірка декларацій,
- контроль за дотриманням антикорупційних обмежень і вимог (конфлікти інтересів, подарунки, сумісництво тощо),
- контроль за фінансами політичних партій,
- моніторинг способу життя,
- захист викривачів,
- антикорупційна експертиза,
- дослідження,
- навчання,
- адміністративні протоколи про пов'язані з корупцією порушення

УПОВНОВАЖЕНІ ОСОБИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ВЛАДИ:

- статус не визначено,
- створені рішенням Уряду

УРЯДОВИЙ УПОВНОВАЖЕНИЙ З ПИТАНЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

- вакантна посада;
- відсутня потреба із створенням НАЗК;
- може бути перетворена на уповноважену особу в секретаріаті Уряду

НАЦІОНАЛЬНА РАДА З ПИТАНЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ:

- консультативно-дорадчий орган при Президентові України;
- формування політики

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:

- підготовка рішень парламенту, у тому числі з антикорупційної політики;
- контрольна функція;
- антикорупційна експертиза

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ:

- реалізація антикорупційної політики до створення НАЗК;
- антикорупційна експертиза;
- щорічні звіти;
- реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення (буде передано НАЗК)

Автори коміксів "Корупція – це" :

Іванна Скиба-Якубова, ***Денис Куклін*** - автори ідеї, ***Олексій Пильов*** - ілюстрації

Нехай усі герої вигадані, та всі сюжети – впізнавані. Це все – історії з нашого з вами життя.

І нехай хтось ретроградно наполягає, що, мовляв, корупція це "вищі ешелони, вагони та міліони", ми з вами знаємо: корупція починається з дрібниць, із замовчання, з зажмурювання очей, з малодушного "ну то що ж, так завше було, всі так роблять".

Корупція – це...

...коли головлікар укладає контракт із лабораторією, якою керує його теща

Корупція – це...

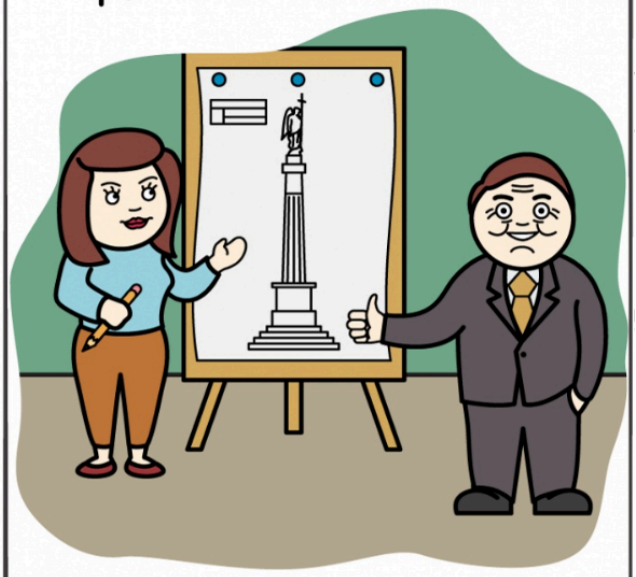

...прийняти поросятко від мами абітурієнта

Корупція – це... Де межа між "традицією" і кримінальним діянням?

Корупція – це...

...коли конкурс на проект фонтану виграє сестра голови конкурсної комісії

Корупція – це...

...зареєструвати неіснуючу компанію, яка б змагалася із твоєю у тендері

Корупція – це...

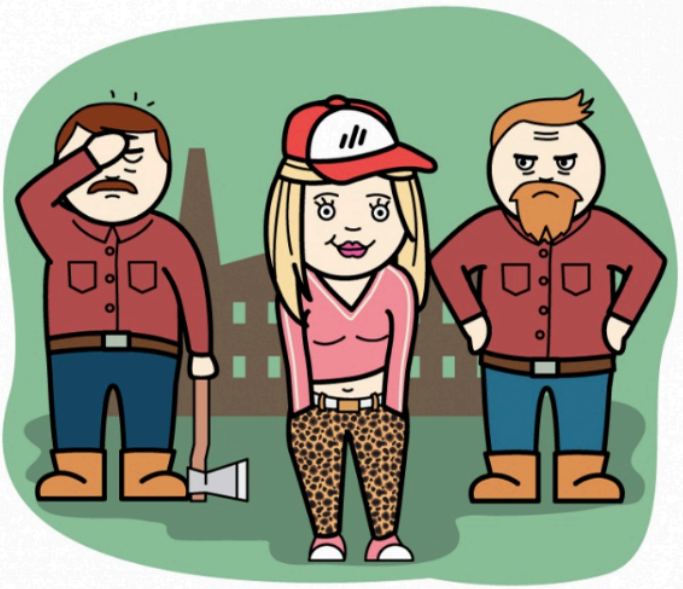
...робити внески в благодійний фонд дружини міністра для швидкого отримання ліцензії на виробництво

Корупція – це...

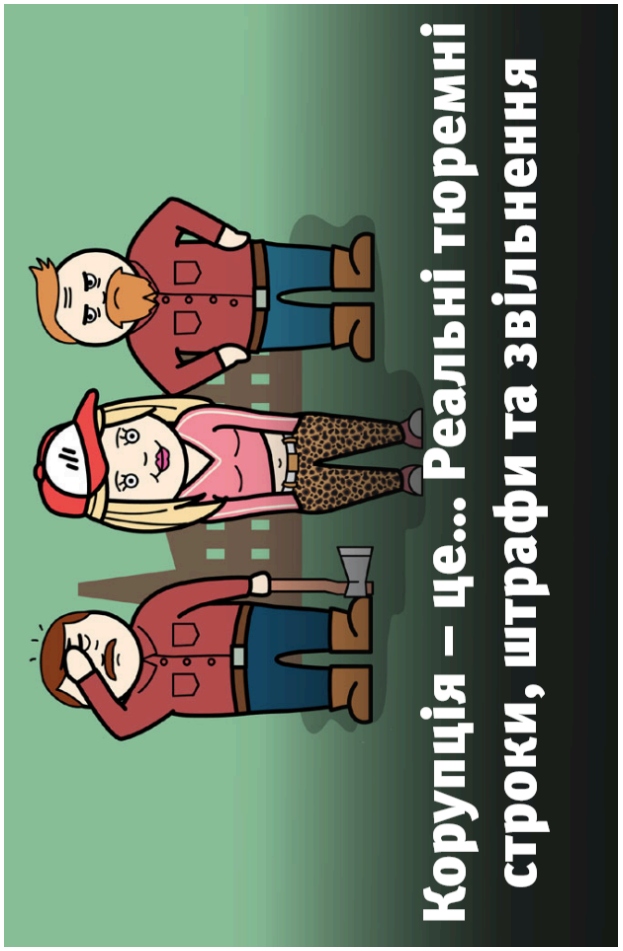

...подарувати слідчому дорогий годинник у день, коли збив пішохода

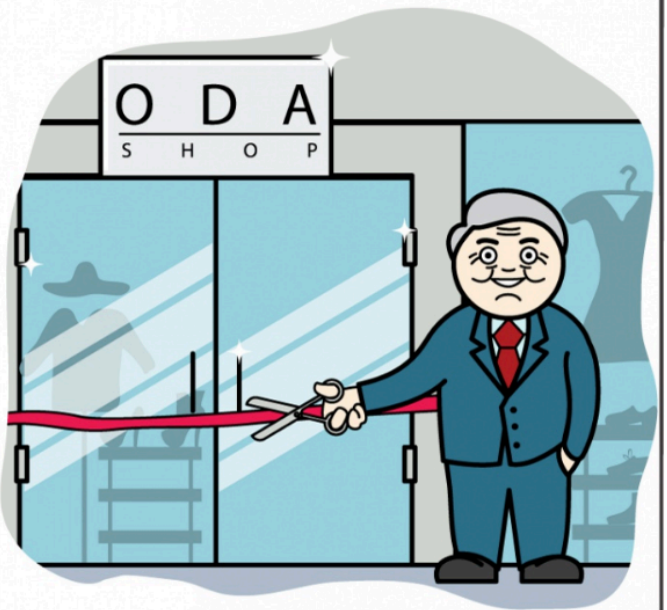
Корупція – це...

...призначити свою сестру бригадиром державної лісопилки

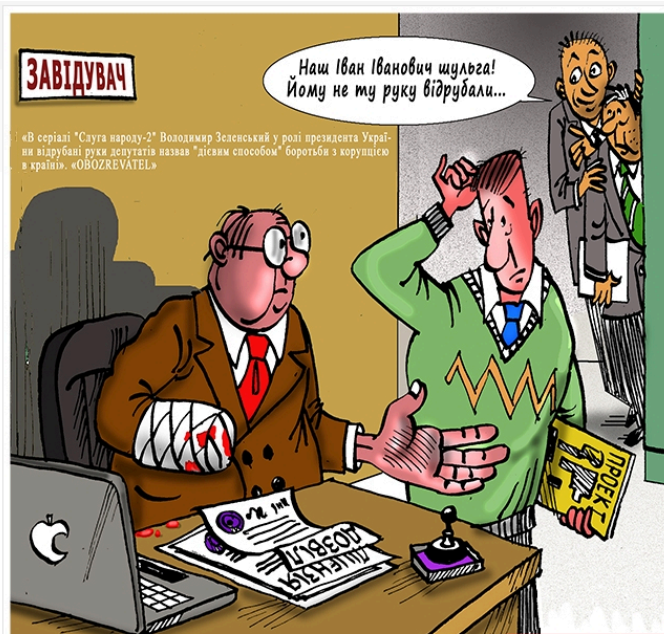
Корупція – це...

...коли голова обласної державної адміністрації відкриває мережу своїх магазинів

Корупція – це...
Умови тендеру:
• Зріст 175 см
• Вуса
...коли організатор тендеру на будівництво вписує в конкурс умови так, щоб точно виграв кум-забудовник

Корупція – це...
...коли директор державного підприємства не декларує куплену під час перебування на посаді дорогу автівку

ЗАВІДУВАЧ
Наш Іван Іванович щульга! Йому не ту руку відрубали...
«В серіалі "Слуга народу-2" Володимир Зеленський у ролі президента України відрубані руки депутатів назвав "дієвим способом" боротьби з корупцією в країні». «OBOZREVATEL»
ПРОЕКТ
ЗАЯВА ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ